

Τεύχος 11 - Ιανουάριος-Ιούνιος 2021

Της συντάξεως

Οι νέες εμπειρίες εκπαιδευτικών και μαθητών κατά τη μετάβαση από την «φυσική» αίθουσα στην ψηφιακή με την «εξ αποστάσεως» διαδικτυακή επικοινωνία προκαλούν και εύλογο προβληματισμό σχετικώς με την αποτελεσματικότητα της παιδαγωγικής διαδικασίας. Πάντως κάποια κόπωση διανοητική, ψυχοσωματική είναι εμφανής και ομολογουμένη. Η επαναφορά δε στη «φυσική» αίθουσα μοιάζει επιστροφή – παλιννόστηση στον οικείο τόπο της μάθησης και της διαπαιδαγώγησης.

Με δεδομένες τις υγειονομικές συνθήκες μετά τον εγκλεισμό οι εμπειρίες αυτές θα πρέπει ν' αποτιμηθούν προσεκτικά και κατάλληλα, ίσως δε και με κάποια συνδυαστική φαντασία. Ακόμη και κατά τις σχολικές εκδρομές θα μπορούσε ν' αξιοποιηθεί η «περιπατητική» αντίληψη ως μέθοδος διδασκαλίας και μόρφωσης χάριν

της διάπλωσης ελεύθερων και υπεύθυνων πολιτών. Εναπόκειται στη Διοίκηση της Εκπαίδευσης να «ορθοτομήσει» οδούς ασφαλούς παιδαγωγικής - παιδευτικής πορείας κατά τον «λόγον της αληθείας».

Αλλωστε, κάτι τέτοιο υποδεικνύει ο «ελληνικός τρόπος»: «Η αγάπη για τη λογική και τη ζωή, η απόλαυση από τη χρήση του μυαλού και του σώματος διέκριναν τον ελληνικό τρόπο της σκέψης από τους υπόλοιπους. Ο Αιγυπτιακός τρόπος ή εκείνος της Ανατολής οδήγησαν στη δυστυχία... Δεν υπήρχε τίποτα πιο ευτελές από την ανθρώπινη ζωή στην Αίγυπτο και τη Νινευί, όπως συμβαίνει σήμερα στην Ινδία και την Κίνα...» επεσήμαινε η Edith Hamilton πρό τινων δεκαετιών στο περίφημο έργο της *The Greek Way* (μτφρ. εκδ. Ανατολικός Αθ.2004).

I.N. Ηλιούδης, δ.Φ

Περιεχόμενα

Κριτική Μουσική Ακρόαση:

Μια διδακτική προσέγγιση με αντικείμενο τα Κάλαντα των Χριστουγέννων

της Βασιλικής Κοσμάνου-Λιακατά,

Εκπαιδευτικού στο Μουσικό Σχολείο Λάρισας, Μουσικολόγου (Α.Π.Θ.),

MSc Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας) - Σελ. 2-3

Τα «Μεταβατικά» Θρησκευτικά όλων των Βαθμίδων

μια Ορθόδοξη Θεολογική Έρευνα και Αξιολόγηση

(αφορά τα θρησκευτικά όλων των βαθμίδων του Σχ. Έτους 2020-2021)

του Θεοδώρου Κουτσιώρα, Θεολόγου - Σελ. 4-8

Ιός και γρίπη

Ετυμολογία, σημασιολογία, σχόλια

του I.N.Ηλιούδη, δ.Φ - Σελ. 9-10

email: elioudes@sch.gr

Τεχνική Επιμέλεια: Ρούσσας Γεώργιος, καθηγητής Πληροφορικής Γυμνασίου Φαλάνης

Κριτική Μουσική Ακρόαση: Μια διδακτική προσέγγιση με αντικείμενο τα Κάλαντα των Χριστουγέννων

της Βασιλικής Κοσμάνου-Λιακατά,
Εκπαιδευτικού στο Μουσικό Σχολείο Λάρισας, Μουσικολόγου (Α.Π.Θ.),
MSc Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 106689/Δ2 – ΦΕΚ 3523/Β/25-8-2020 στο ωρολόγιο πρόγραμμα των Μουσικών Σχολείων στην Α' γυμνασίου διδάσκεται το μάθημα της «Κριτικής Μουσικής Ακρόασης». Στο παρακάτω κείμενο παρατίθεται μια διδακτική προσέγγιση με αντικείμενο τα Κάλαντα των Χριστουγέννων, η οποία θα μπορούσε να εφαρμοστεί είτε στην Α' γυμνασίου των Μουσικών Σχολείων, είτε των Γενικών Γυμνασίων, είτε στις τελευταίες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου, εφόσον έχουν διδαχθεί ορισμένα στοιχεία οργανογνωσίας στους μαθητές. Στο μάθημα διαθεματικά αξιοποιείται και το μάθημα της Γλώσσας και την Μορφολογίας της Μουσικής, σε αδρές γραμμές.

1^ο βήμα:

Ζητούμε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ακούσουν 2 διαφορετικές ηχογραφήσεις και να δουν τα σχετικά βίντεο από κάλαντα Χριστουγέννων, η πρώτη από την Κρήτη

<https://www.youtube.com/watch?v=-lpH3p3UxOw>

και η δεύτερη από τον Πόντο

<https://www.youtube.com/watch?v=6MLWVPXPYiQ>

Προτιμούμε να έχουν και εικόνα, ώστε να παρατηρήσουν τα μουσικά όργανα, να δουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των μουσικών, να αντιληφθούν το ρόλο μεταξύ των οργάνων, να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ των ερμηνευτών, για το συγχρονισμό και την καλύτερη απόδοση των καλάντων.

2^ο βήμα:

Μετά τους δίνουμε να συμπληρώσουν το παρακάτω ερωτηματολόγιο:

Ερωτήσεις	Κάλαντα Κρήτης	Κάλαντα Πόντου
1. Ποια όργανα παίζουν; Και σε ποια κατηγορία ανήκουν; (έγχορδα, κρουστά, πνευστά)		
2. Τι ρυθμό έχουν τα κάλαντα; (γρήγορο, αργό, χορευτικό κλπ)		
3. Στις δύο αυτές μουσικές ομάδες τι παρατηρείτε ως προς το ρόλο των οργάνων και της φωνής;		
4. Το κείμενο τι αφηγείται; (ποιος ο τόπος και ο χρόνος που συμβαίνουν τα γεγονότα, ποια τα πρόσωπα της ιστορίας κλπ)		

Ερωτήσεις	Κάλαντα Κρήτης	Κάλαντα Πόντου
5. Η γλώσσα είναι απλή ή σύνθετη; Χρησιμοποιεί λέξεις της ντοπιολαλιάς; Της τοπικής διαλέκτου;		
6. Στη διπλανή στήλη παρατίθεται το κείμενο κάθε τραγουδιού. Εδώ φαίνεται και η δομή του, όπου ανάμεσα στις στροφές παρεμβάλλεται ορχηστρικό μέρος.	<p>ΚΑΛΑΝΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΡΗΤΗΣ</p> <p>Καλὴν ἑσπέραν ἄρχοντες κι ἂν εἶναι ὁρισμός σας, Χριστοῦ τὴν θεία γέννηση να πῶ στ' _____ σας.</p> <p>Χριστὸς γεννᾶται σήμερον ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει, οἱ _____ ἀγάλλονται, χαίρετ' ἡ φύσις ὅλη.</p> <p>Ἐν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται, ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν καὶ _____ τῶν ὅλων.</p> <p>Εκ τῆς Περσίας ἐρχονται τρεις _____ με τὰ δῶρα ἀστρο λαμπρὸ τους οδηγεῖ χωρὶς να λείψει _____.</p> <p>Κερὰ καμαροτράχηλη καὶ _____ ἀποῦ τὸν ἔχεις τὸν υἱοῦ τὸ μοσχοκανάκη.</p> <p>Λούεις τον καὶ χτενίζεις τον καὶ ἴς τὸ σκολεῖο τὸν πέμπεις. Κι ὁ _____ τὸν ἔδειρε μ' ἓνα χρυσὸ βεργάλι καὶ ἡ κυρὰ δασκάλισσα μὲ τὸ _____.</p> <p>Κι ἂν εἶναι μὲ τὸ θέλημα ἄσπρη μου _____, ἀνοίξατε τὴν πόρτα σας νὰ _____ καλησπέρα.</p> <p>Καὶ εἰς ἔτη πολλὰ!</p>	<p>ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ</p> <p>Χριστὸς ἔγενθεν χαρὰ σὸν κόσμον, Χα καλὴ ὥρα καλὴ σ' _____. Χα καλὸν παιδὶν οὐδέ ἔγενθεν.</p> <p>Οὐδέ _____, οὐρανοστάθεν. Τὸν ἐγέννεσεν ἡ Παναγία, Τὸν ἀνέστεσεν Ἀεὶ-Παρθένος.</p> <p>Εκαβάλεψεν χρυσὸν πουλάριν Κι ἐκατήβεν σο _____ Σταυροδρόμι καὶ μυροδρόμι.</p> <p>Ἐρπαξαν Ἀτόν οἱ σιλ' Εβραῖοι, Σιλ' Εβραῖοι καὶ μυρ' _____. Σιλ' Εβραῖοι καὶ μυρ' Εβραῖοι.</p> <p>Ἀσ' ἀκροντικά κι ἀσὴν καρδίαν, _____ ἔσταξεν, χολή ἔκι εφάνθεν. Οὐμπαν ἔσταξεν καὶ μύρος ἔτον, Μύρος ἔτον καὶ μυρωδιά.</p> <p>Εμυρίστην ἀπὸ ο _____ ὅλεν, Για μυρίστ' ἀπὸ κι ἐσὺ Ἀφέντα. Συ _____, καλέ μ' ἀφέντα.</p> <p>Ἐρθαν τη Χριστοῦ τα _____, Και θυμίζνε τον νοικοκύρην. _____ καὶ βασιλέαν.</p> <p>Δέβα σο ταρέζ, κι ἔλα σην πόρταν, Δος μας οὐβάς καὶ _____. Κι ἀν ἀνοίεις μας, χαράν σην πόρτα σ'. Κι ἀν ἀνοίεις μας, χαράν σην πόρτα σ'.</p> <p>Χρόνια πολλὰ! Πάντα καὶ του χρόνου!</p> <p>(Επεξηγήσεις: τον ἀνέστεσεν = τὸν ἀνάστησε, εκαβάλεψεν = καβάλησε, πουλάριν = μουλάρι, εκατήβεν = κατέβηκε, ἀκροντικά = ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ σώματος, ἀσὴν = ἀπὸ, χολή = θυμός, ἔκι εφάνθεν = δε φάνηκε, οὐμπαν = ὅπου, ἔτον = ἦταν, δέβα = πήγαινε, ταρέζ = ράφι, οὐβάς = αυγά, λεφτοκάρια = φουντούκια).</p>

Ιστοσελίδες που χρησιμοποιήθηκαν

- <https://www.youtube.com/watch?v=-lpH3p3UxOw>
- <https://www.youtube.com/watch?v=6MLWVPXPYIQ>
- http://www.xanthi.ilsp.gr/schools/text_f.asp?codet=88&file=pont-kal.htm

- <https://pixabay.com/el/images/search/%CF%87%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%8D%CE%B3%CE%B5%CE%BD%CE%BD%CE%B1%20%CE%B2%CE%B7%CE%B8%CE%BB%CE%B5%CE%AD%CE%BC/>

**Τα «Μεταβατικά» Θρησκευτικά όλων των Βαθμίδων
μια Ορθόδοξη Θεολογική Έρευνα και Αξιολόγηση
(αφορά τα θρησκευτικά όλων των βαθμίδων του Σχ. Έτους 2020-2021)
«Ὁρίζομεν, ἀκαινοτόμητόν τε καὶ ἀπαράτρωτον φυλάττειν τὴν παραδοθεῖσαν ἡμῖν πίστιν...»
1ος κανόνας της Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου (Κπολη 691-692)**

του Θεοδώρου Κουτσιώρα, θεολόγου

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ, ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΥΛΙΚΟ ΤΩΝ ΦΑΚΕΛΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ

Το Συμβούλιο της Επικρατείας (Σ.τ.Ε.) με τις αποφάσεις (1749,1750 και 1752 του 2019) έδωσε ένα ηχηρό χαστούκι στην «άμισθη 7μελή επιστημονική επιτροπή» και παράλληλα στο συντονιστικό της όργανο, το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), που υποτίθεται ότι υπηρετούσαν τα Νέα Προγράμματα Σπουδών στα θρησκευτικά του «ΝΕΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ» (Σχολείο 21ου αιώνα), τα οποία εμφανίστηκαν εδώ και μια δεκαετία.

Τα βιβλία θρησκευτικών Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου, που κυκλοφόρησαν από το 2016-2020 κρίθηκαν από το ΣτΕ αντισυνταγματικά και προσηλυτιστικά και ότι έρχονται σε αντίθεση με τα άρθρα 16 παρ. 2 και 13 παρ. 1 του Συντάγματος, με το άρθρο 2 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και με την Αρχή της Ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος, άρθρα 14 και 9 της ΕΣΔΑ.) Το Σ.τ.Ε. προσθέτει ότι μέσα από τα θρησκευτικά πρέπει να επιδιώκεται η ανάπτυξη της Ορθόδοξης Χριστιανικής συνείδησης.

«Ήταν μια πειραματική προσπάθεια που δεν απέδωσε... για λόγους νομικούς και συμμόρφωσης προς το Σύνταγμα». Με τα λόγια αυτά η Επταμελής Επιτροπή του ΙΕΠ, χαρακτήρισε τη μελανή σελίδα των πολυθρησκειακών Προγραμμάτων Σπουδών, που ταλαιπώρησαν την εκπαιδευτική κοινότητα κοινότητα Θεολόγων και Δασκάλων, αλλά και τους γονείς και μαθητές των ελληνικών Σχολείων.

Οι θεσμικοί παράγοντες του Υπουργείου Παιδείας για το μάθημα των θρησκευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση κινήθηκαν αντισυνταγματικά, αντεθνικά και ανορθόδοξα, αλλά τα σχέδιά τους βρέθηκαν μπροστά σε απρόβλεπτη αντίσταση.

Η Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων, πατριωτικές οργανώσεις, κάποιες άγρυπνες Μητροπόλεις, Ιερές Μονές, το Άγιον όρος, Χριστιανικές αδελφότητες, απλοί πολίτες, Σύλλογοι γονέων, ευσυνείδητοι εκπαιδευτικοί και γονείς με έντονες διαμαρτυρίες, με επιστροφές βιβλίων στο Υπουργείο Παιδείας, με διαδηλώσεις, με ομιλίες και συνεντεύξεις στα ΜΜΕ, με προβολές και κυρίως με τις αυτονόητες νομικές προσφυγές ταρακούνησαν το αλαζονικό Υπουργείο, το οποίο τελικά αναγκάστηκε σε αναδίπλωση, χωρίς ποτέ να παραδεχτεί ότι ξέφυγε από τον δρόμο του. Οι υγιείς αυτές αντιδράσεις αντιμετώπισαν τη χλεύη, το σαρकाσμό και τις ύβρεις των αθεράπευτα δυτικόπληκτων αποδομητών της Ορθόδοξης πίστης.

Οι σοφές αποφάσεις της ολομέλειας του Σ.τ.Ε. φανέρωσαν τόσο το έλλειμμα όσο και τον ερασιτεχνισμό των συγκεκριμένων αυτών υπευθύνων για την έκδοση διδακτικών εγχειριδίων θρησκευτικών, επιδιώκοντας να δημιουργήσουν αρνητικά τετελεσμένα στη διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών, μετακινώντας το από τον ομολογιακό του χαρακτήρα.

Η νεοεκλεγθείσα Κυβέρνηση, παρά τις αντίθετες υποσχέσεις της, στην πρώτη χρονιά διακυβέρνησης (2019-2020) επέτρεψε και αυτή, αντι-

συνταγματικά και με ευθύνη της, να διδαχτούν τα Ορθόδοξα Ελληνόπουλα και πάλι τα επικίνδυνα θρησκευτικά του πολυθρησκειακού μοντέλου, τα οποία είχαν εκδοθεί πρώτα ηλεκτρονικά και κατόπιν σε έντυπη μορφή επί υπουργών Παιδείας Φίλη και Γαβρόγλου.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 2020, ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ

Μετά τις ακυρωτικές αποφάσεις του Σ.τ.Ε. για τα Νέα Προγράμματα Σπουδών στα θρησκευτικά, η Υπουργός Παιδείας κ. Κεραμέως, αναγκάστηκε να προβεί σε νέα έκδοση βιβλίων Θρησκευτικών. Είναι εξόχως λυπηρό ότι η Υπουργός απαξίωσε πλήρως την Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων και αποφάσισε να προβεί σε κάποια υποτονική «κάθαρση» των Φακέλων θρησκευτικών. Προσπάθησε να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις του ανώτατου δικαστικού οργάνου, αναθέτοντας τη νέα «εκπόνηση» βιβλίων θρησκευτικών και πάλι στην ίδια ανυπόληπτη πλέον συγγραφική ομάδα, η οποία και οδήγησε σε αδιέξοδο το μάθημα των Θρησκευτικών.

Τα τωρινά εγχειρίδια Θρησκευτικών εκδόθηκαν μέσα στο καλοκαίρι του 2020, και μεταφέρθηκαν σε Δημοτικά, Γυμνάσια και Λύκεια, ώστε με την έναρξη των Σχολείων να βρεθούν στις τσάντες των μαθητών του σχ. έτους 2020-2021.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΧ. ΕΤΟΥΣ 2020-2021

Η ανυπόληπτη αυτή συγγραφική ομάδα κλήθηκε από το Υπουργείο να «γράψει» τώρα θρησκευτικά για μαθητές τα οποία θα είναι πλέον συμβατά με τις αποφάσεις του Σ.τ.Ε. και αποδεκτά από την Ορθόδοξη ελληνική κοινωνία!

Τα Θρησκευτικά που εκδόθηκαν επί των υπουργών Φίλη και Γαβρόγλου τελικά δεν αποσύρθηκαν. Η συγκεκριμένη συγγραφική ομάδα δεν υποβλήθηκε στον κόπο να ξαναγράψει σχολικά εγχειρίδια από την αρχή. Χρησιμοποιώντας την τεχνική «ράβε-ξήλωνε» εφάρμοσε σε γενικές γραμμές τα παρακάτω σε Δημοτικό, Γυμνάσιο και Λύκειο:

Έκανε αφαίρεση κάποιων σελίδων, αφαίρεση κάποιων προκλητικών φωτογραφιών, ποιημάτων και εικόνων από τα προηγούμενα επικίνδυνα και ακυρωθέντα βιβλία θρησκευτικών καθώς και αφαίρεση κάποιων απαράδεκτων

υποστηρικτικών κειμένων. Έκανε αφαίρεση, απίστευτο και όμως αληθινό, και παραδοσιακού Ορθόδοξου υλικού, όπως τα λατρευτικά κείμενα περί Βαπτίσματος και Χρίσματος σ. 74 της Β΄ Γυμνασίου, Νηστεία και άσκηση κείμενο της Ε΄ Δημοτικού σελ. 55, η ανάλυση της εικόνας της Μεταμορφώσεως σ. 71-72 της Γ΄ Λυκείου, το κείμενο σ. 76 Γ΄ Λυκείου, η Παλαιστήνη στην εποχή του Χριστού Γ΄ Δημοτικού σ. 95 κ.ά. (Οι παραπομπές αναφέρονται στα Θρησκευτικά της εποχής Φίλη-Γαβρόγλου)! Η «συγγραφική» ομάδα πρόσθεσε επίσης λίγες «εισαγωγές» σε μετακινούμενες θεματικές ενότητες και ένα ελάχιστο νέο υλικό από συγγραφείς της ίδιας αντίληψης και νοοτροπίας. Περισσότερο, όμως, επέλεξε την εσωτερική «μετανάστευση» μαθημάτων από τάξη σε τάξη, αλλάζοντας τη σειρά και τη θεματολογία του κάθε εγχειριδίου Θρησκευτικών, δίνοντας την εντύπωση ότι έτσι προέκυψε πλέον η συμμόρφωση με τις αποφάσεις του Σ.τ.Ε.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧ. ΕΤΟΥΣ 2020-2021

Το βιβλίο Θρησκευτικών της Γ΄ Δημοτικού έχει 130 σελίδες από 140 που είχε πριν. Τα μαθήματα παραμένουν ίδια. Ένα θρησκευτικό υλικό κάποιων σελίδων ορθά καταργήθηκε. Κάποιοι τίτλοι θεματικών ενοτήτων άλλαξαν. Το παραδοσιακό όνομα Λευί μετατράπηκε σε Λεβί. Η μέθοδος της διασκευής έμεινε ανέπαφη. Η χρονική αλληλουχία των ιστορικών θρησκευτικών απουσιάζει, ενώ τη μετάφραση του απολυτίκιου «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου...» (σ. 32) καλύτερα να μην τη δει κανείς.

Στην Δ΄ Δημοτικού έφυγε ένα ικανό μέρος θρησκευτολογικών σελίδων. Τα υπόλοιπα μαθήματα, 130 σελίδες συνολικά από 144 πριν, έμειναν ίδια με τη διαφορά ότι κάποιες θεματικές ενότητες άλλαξαν το τίτλο τους. Η χρονική αλληλουχία, επίσης, δεν τηρήθηκε και προστέθηκε ένα ελάχιστο νέο υλικό.

Στην Ε΄ Δημοτικού έχουμε 140 από 151 σελίδες πριν. Οι θεματικές ενότητες έμειναν ίδιες, αλλά άλλαξαν θέση και κάποιες άλλαξαν τίτλο. Διεγράφη, κακώς, Ορθόδοξη ύλη, ενώ ο μαθητής καλείται να εξοικειωθεί με αιρετικά πρόσωπα (Νέλσον Μαντέλα, Τερέζα, Πάπας Φραγκίσκος). Έχουμε επίσης ένα νέο υλικό, πάνω από 10 σελίδες, το οποίο είναι παρμένο από τα θρησκευτικά

της ΣΤ' Δημοτικού, πριν τις μεμπτές αλλαγές του 2016 και εξής.

Το βιβλίο της ΣΤ' Δημοτικού έχει 119 σελίδες, 50 περίπου λιγότερες απ' ό,τι το προηγούμενο. Οι 7 ενότητες έγιναν 6, ενώ το υλικό έχει παραμείνει ίδιο. Αφαιρέθηκαν και εδώ κάποιες σελίδες οι οποίες κάθε άλλο παρά καλλιεργούσαν την Ορθόδοξη συνείδηση των παιδιών. Να σημειώσουμε, επίσης, ότι υλικό της Ε' Δημοτικού μεταπήδησε στην ΣΤ' Δημοτικού και η σειρά των θεματικών ενότητων της ΣΤ' Δημοτικού άλλαξε κι αυτή.

ΒΙΒΛΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΣΧ. ΕΤΟΥΣ 2020-2021

Τα μαθήματα δεν άλλαξαν. Πρέπει να γνωρίζουμε ότι μαθήματα της Β' και Γ' Γυμνασίου βρέθηκαν στην Α' Γυμνασίου, μαθήματα της Α' και Γ' Γυμνασίου βρέθηκαν στη Β' Γυμνασίου και μαθήματα από Α' και Β' Γυμνασίου βρέθηκαν στην Γ' Γυμνασίου.

ΒΙΒΛΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΧ. ΕΤΟΥΣ 2020-2021

Οι 254 σελίδες της Α' Λυκείου έγιναν 140. Τα Θρησκευτικά μαθήματα είναι ίδια, ενώ προστέθηκαν περίπου 20 σελίδες από θεματικές ενότητες της Β' και Γ' Λυκείου των προηγούμενων ακυρωθέντων βιβλίων και τρεις περίπου σελίδες από τα αποδεκτά Θρησκευτικά της Α' Λυκείου που διδάσκονταν προ του 2016.

Οι 205 σελίδες της Β' Λυκείου περιορίστηκαν σε 150. Τα μαθήματα δεν άλλαξαν. Απλά ανάμεσα στις παραπάνω σελίδες είναι και 22 σελίδες από τα ακυρωθέντα Θρησκευτικά της Α' Λυκείου καθώς και ελάχιστες σελίδες από τα Θρησκευτικά της Β' και Γ' Γυμνασίου. Το εγχειρίδιο της Β' Λυκείου στο δεύτερο μέρος του έχει συγκεντρωμένο υλικό 25 περίπου σελίδων από τα προ του 2016 Θρησκευτικά της Β' Λυκείου (Δρίτσα Δ., Μόσχου Δ., Παπαλεξανδροπούλου Στ.). Προστέθηκαν επίσης και κάποιες σελίδες νέου Θρησκευτικού υλικού.

Οι 89 σελίδες του εγχειριδίου Θρησκευτικών της Γ' Λυκείου περιορίστηκαν σε 74. Τα μαθήματα δεν άλλαξαν. Το βιβλίο από πλευράς μεγέθους έχασε την επιβλητικότητα και το κύρος του και εμφανισιακά έχει μετατραπεί σε ένα «τετράδιο»! Κάποιες θεματικές ενότητες μετακινήθηκαν, αλ-

λάζοντας θέση και τίτλο. Κάποια ερωτήματα και σχόλια έκαναν την εμφάνισή τους, ενώ ένα μικρό νέο υλικό προστέθηκε και ένα άλλο επίσης, πολύ ορθά, καταργήθηκε.

Η επιστημονική ομάδα του Υπουργείου για να πείσει ότι έκανε σοβαρή και επίπονη δουλειά κατάργησε την κακόχη ορολογία «Φάκελος μαθήματος» Θρησκευτικών. Αντ' αυτού άλλαξε τα εξώφυλλα των Θρησκευτικών σε κάθε τάξη Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου και φυσικά τον εξωτερικό τους τίτλο, ώστε να ταιριάζουν περισσότερο στην παροχή μιας δήθεν Ορθόδοξης Παιδείας! Αρκετές φορές «stroγγύλεψαν» και τον τίτλο των θεματικών ενότητων, ώστε η ορισθείσα επιτροπή να ευθυγραμμιστεί περισσότερο με τις αποφάσεις του Σ.τ.Ε.

Να σημειωθεί ότι τα νέα βιβλία δεν δόθηκαν στη δημοσιότητα, πριν σταλούν στο τυπογραφείο, ώστε να γίνουν οι απαραίτητες παρατηρήσεις και πιθανές διορθώσεις.

Με την παραπάνω διαδικασία προέκυψαν τα Θρησκευτικά που έχουν πάρει οι μαθητές μας για μελέτη το σχ. έτος 2020-2021, έχοντας την ελπίδα πως επανήλθε πλέον ο Ορθόδοξος χαρακτήρας στα Θρησκευτικά τους. Η αλήθεια όμως είναι άλλη.

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2020-2021

ΠΑΛΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ, ΧΩΡΙΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Είναι μια αυταπάτη να νομίζει κάποιος ότι στα Θρησκευτικά του σχ. έτους 2020-2021 επανήλθε πλέον ο Ορθόδοξος και ομολογιακός χαρακτήρας τους, μετά και τις αποφάσεις του Σ.τ.Ε. Οι εσωτερικές αλλαγές στα βιβλία Θρησκευτικών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης της προηγούμενης τετραετίας, που παρουσιάζονται ως νέα, δεν κατόρθωσαν να πείσουν ότι έγιναν πλέον αξιόπιστα για τους Ορθόδοξους μαθητές:

1. Γιατί τα Θρησκευτικά κείμενα δεν άλλαξαν. Οι συγγραφείς παρέμειναν ίδιοι και η εποπτεία ασκήθηκε κυρίως από πρόσωπα τα οποία συμφωνούν μαζί τους στο να μην έχει το μάθημα των Θρησκευτικών τον Ορθόδοξο χαρακτήρα του.

2. Γιατί η συντριπτική πλειοψηφία των υποστηρικτικών κειμένων έχει σχέση με οικουμενιστές και μεταπατερικούς συγγραφείς, όπως ακριβώς συνέβαινε και στα κατακριθέντα και νο-

μικά ακυρωθέντα σχολικά εγχειρίδια Θρησκευτικών.

3. Απουσιάζει το απαραίτητο για εκμάθηση δοκίμιο στο μαθητή. Τα υπό τύπον ανθολογίου σχετικά θρησκευτικά κείμενα, πολλές φορές αποπροσανατολιστικά, δυσκολεύουν τον μαθητή να εξασφαλίσει τη βέβαιη και απαραίτητη ομολογιακή του γνώση.

4. Γιατί συνεχίζεται η εντελώς αυθαίρετη παραποίηση του πνεύματος των πατέρων της Εκκλησίας, όπως συμβαίνει σε κείμενα του αγίου Χρυσόστομου και του αγίου Ιωάννου Δαμασκηνού.

5. Γιατί, όπως και στα προηγούμενα βιβλία, ανατρέπεται η χρονική αλληλουχία και η οριζόντια χρονική παράθεση των θρησκευτικών γεγονότων, προκαλώντας αδικαιολόγητη σύγχυση στους μαθητές Δημοτικού και Γυμνασίου. (Θέματα Παλαιάς Διαθήκης, Καινής Διαθήκης και Εκκλησιαστικής Ιστορίας, διδάσκονται ταυτόχρονα, ετεροχρονισμένα και αποσπασματικά.)

6. Γιατί παραμένει ακόμα στα εγχειρίδια των μαθητών η χρήση της προβληματικής μετάφρασης της Βιβλικής Εταιρείας.

7. Γιατί περιφρονείται το εγκυρότατο διεθνώς και εκκλησιαστικά αποδεκτό κείμενο των Εβδομήκοντα (Ο΄) της Παλαιάς Διαθήκης.

8. Γιατί παραλείπονται σημαντικά γεγονότα της Ορθόδοξης παράδοσής μας (π.χ. η αποσιώπηση της παρουσίας και της δραστηριότητας των Κριτών, πλην μιας αναφοράς στον Σαμουήλ, στην οποία δεν αναφέρεται ούτε η λέξη Κριτής)

9. Γιατί, παρά τις διαμαρτυρίες και την αρχική του ύπαρξη το 2016, αποβλήθηκε συνειδητά η αυθεντική μορφή της προσευχής «Πάτερ ημών», ενώ παραμένει η μετάφρασή του στη δημοτική, παράλληλα με την τουρκική και τη γιαπωνέζικη μετάφρασή του!

10. Γιατί μέσα στα νέα βιβλία Θρησκευτικών συνεχίζεται η άμβλυνση των θρησκευτικών διαφορών ανάμεσα στις αιρέσεις, η προσπάθεια θρησκευτικής ουδετερότητας και η ουτοπική θεωρία της ισοτιμίας των θρησκειών. Οι σύγχρονοι αιρετικοί (Παπικοί, Προτεστάντες και Κόπτες Μονοφυσίτες,) εξακολουθούν να αποκαλούνται Χριστιανοί χωρίς εισαγωγικά και όταν επέρχεται συγκρητισμός με την Ορθοδοξία, αυτό θεωρείται εμπλουτισμός! (Βλέπε, Γ΄ Λυκείου σελ. 65-66)

11. Γιατί ακόμα παραμένει ανενόχλητο το φαι-

νόμενο του προσηλυτισμού και του οικουμενισμού που αποτελούν άμεση απειλή της Πίστης των Ορθόδοξων μαθητών. (Βλέπε το I have a dream του Προτεστάντη Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, Γ΄ Λυκείου σελ. 66, ή την ομιλία του Πάπα Φραγκίσκου, Γ΄ Γυμνασίου σελ. 54.)

12. Γιατί εξακολουθούν να παρέχουν εικονιστικό υλικό σε μικρές ηλικίες, χωρίς οι μαθητές να είναι σε θέση να διακρίνουν ότι αυτό είναι ξένο στην παράδοσή τους. (Φραγκίσκος της Ασίζης: Γ΄ Δημοτικού, σελ. 122)

13. Γιατί παραμένει σε χρήση η αδόκιμη μέθοδος της διασκευής, η οποία με την επιλεκτική και μεθοδευμένη απόκρυψη, μειώνει την ιστορική αλήθεια και

14. Γιατί γίνεται αποδεκτή η ψευδοσύνοδος του Κολυμπαρίου (2016), η οποία, σε αντίθεση με όλες τις προηγούμενες τοπικές ή οικουμενικές Ορθόδοξες Συνόδους, παραχώρησε εκκλησιαστικότητα, εγκυρότητα και δυνατότητα σωτηρίας στις αιρέσεις, ανατρέποντας την Ορθόδοξη και ιστορική δεοντολογία και το κύρος των συνοδικών αποφάσεων.

ΑΘΕΡΑΠΕΥΤΗ Η ΠΡΟΧΕΙΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΤΟΥ ΣΧ. ΕΤΟΥΣ 2020-2021

Παρά τις επανειλημμένες δημόσιες επισημάνσεις για τα λάθη που παρεισέφρησαν στο εικονιστικό υλικό, αλλά και στις παραπομπές των πηγών από την Αγία Γραφή στα προηγούμενα βιβλία, δεν κατεβλήθη καμία προσπάθεια διόρθωσης από την ορισθείσα επιτροπή για τα Θρησκευτικά του σχολικού έτους 2020-2021. Παραμένουν ακόμα και ορθογραφικά λάθη με δογματικές προεκτάσεις (π.χ. στη σελ. 128 της Α΄ Γυμνασίου και Γ΄ Λυκείου σελ. 64)

Το άκρον άωτον της προχειρότητας των νέων θρησκευτικών εγχειριδίων του σχ. έτους 2020-2021 συναντιέται σχεδόν στην αρχή του βιβλίου της Α΄ Γυμνασίου σ. 18. Στη σελίδα αυτή οι συντάκτες του Εγχειριδίου παραθέτουν εντελώς άκριτα (μέθοδος copy, paste) θρησκευτικό υλικό από το βιβλίο Θρησκευτικών της Α΄ Γυμνασίου, της προ Φίλη – Γαβρόγλου εποχής, όπου τα βιβλία ακολουθούσαν την ευθύγραμμη παράθεση των γεγονότων, όπως απαιτούσε η ιστορική και παιδαγωγική δεοντολογία. Στη σελίδα αυτή πληροφορούνται οι μαθητές ότι όλα τα μαθήματα

της Α΄ Γυμνασίου θα σχετίζονται με την Παλαιά Διαθήκη! Στα κατοπινά, όμως, μαθήματα αποδεικνύεται ότι αυτό είναι μια απάτη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Μετά τα όσα αναφέρθηκαν δεν είναι καθόλου υπερβολικό να πούμε ότι τα βιβλία Θρησκευτικών επί υπουργού Κεραμέως άλλαξαν, αλλά σε σχέση με τα αμέσως προηγούμενα, άκυρα και επίσης επικίνδυνα, έχουν μικρή μόνο διαφορά. Θα λέγαμε ότι αφαιρέθηκαν, και έτσι έπρεπε, κυρίως κάποια κραυγαλέα και απαράδεκτα πολυθρησκευτικά στοιχεία, τα οποία δημιουργούσαν αυξημένη επικινδυνότητα και σύγχυση στους Ορθόδοξους μαθητές. Η επικινδυνότητα όμως των θρησκευτικών εγχειριδίων του σχ. έτους 2020-2021, δυστυχώς, παραμένει.

Από τα προηγούμενα βιβλία Θρησκευτικών (Φάκελοι μαθήματος Θρησκευτικών) Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου αφαιρέθηκαν συνολικά 370 και πλέον επικίνδυνες σελίδες! Επί 5 χρόνια διδάχτηκαν τις επικίνδυνες αυτές σελίδες χιλιάδες Ορθόδοξα Ελληνόπουλα και είναι ακεραία η ευθύνη του Ινστιτούτου και των παραγόντων του. Παρά την επιβεβλημένη αυτή αφαίρεση του επικίνδυνου θρησκευτικού υλικού, με την σοφή υπόδειξη του Σ.τ.Ε., ο Ορθόδοξος χαρακτήρας του μαθήματος Θρησκευτικών δεν επανήλθε.

Τα βιβλία Θρησκευτικών της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης σχ. Έτους 2020-2021 δεν έχουν πάψει να είναι συγκρητιστικά, οικουμενιστικά και επίσης επικίνδυνα για τους Ορθόδοξους μαθητές.

Το ότι η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΔΙΣ) βιάστηκε να εκφράσει την ικανοποίησή της για τα διδακτικά εγχειρίδια Θρησκευτικών του σχ. Έτους 2020-2021, τα οποία θεωρεί απολύτως (sic) εναρμονισμένα με τις πρόσφατες αποφάσεις της Ολομέλειας του Σ.τ.Ε., δείχνει την επιπολαιότητα και την ελαφρότητα των αποφάσεών της. Ας διαβάσουν, για παράδειγμα οι συνοδοικοί, τις ύβρεις που εκτοξεύει ο Πάπας στην Ορθόδοξη Εκκλησία στο 4ο κείμενο της σελ. 45 των Θρησκευτικών της Γ΄ Γυμνασίου, ας ατενίσουν το ζωγραφικό θρησκευτικό έκτρωμα της Γ΄ Δημοτικού σελ. 51 και ας εμβαθύνουν στο

πάνω μέρος του καμπαναριού και της Εκκλησίας στο μπροστινό εξώφυλλο του βιβλίου της Γ΄ Γυμνασίου. Τότε θα πειστούν σε τι βαθμό «καλλιεργείται» η Ορθόδοξη συνείδηση των Ελλήνων μαθητών μας και πόσο απόλυτα είναι ευθυγραμμισμένα τα θρησκευτικά του 2020-2021 με τις τελευταίες αποφάσεις του Σ.τ.Ε.!

Η συμμόρφωση με τις αποφάσεις του Σ.τ.Ε., από τους ίδιους συγγραφείς που έγραψαν τα προηγούμενα βιβλία Θρησκευτικών ήταν μια μεθοδευμένη και για άλλη μια φορά αποτυχημένη επιλογή της Κυβέρνησης. Το αναχρονιστικό σύστημα και η διαπλοκή δεν επέτρεψαν και πάλι στους Έλληνες Ορθόδοξους μαθητές το αυτονόητο, να διδαχτούν ξεκάθαρα τη Ορθόδοξη θρησκευτική τους πίστη.

Για τους ιθύνοντες (πολιτικούς και πνευματικούς ηγέτες) η «ομολογιακή» προσέγγιση των Θρησκευτικών είναι επιτρεπτή και δικαίωμα μόνο για Καθολικούς (Παπικούς), Προτεστάντες και Εβραίους εντός Ελλάδας. Σ' αυτούς δεν υφίσταται υφέρπων φονταμενταλισμός, δογματικός διαποτισμός, ούτε αισθητή απόκλιση από τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό, όταν διδάσκονται απόλυτα τη θρησκεία τους! Δογματικός διαποτισμός και φονταμενταλισμός υπάρχει μόνο για την αυτοτέλεια της αυθεντικής Ορθόδοξης Χριστιανικής Πίστης, όταν απευθύνεται σε Ορθόδοξους μαθητές! «Αιδώς Αργείοι»

Τα «μεταβατικά» ονομαζόμενα Θρησκευτικά του σχ. έτους 2020-2021 δεν αποτελούν λύση στο πρόβλημα που ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών στη χώρα μας και επέφερε τη νομική δικαίωση. Πολύ σωστά ονομάστηκαν «μεταβατικά» γιατί δεν πρέπει να συνεχιστούν. Τα παιδευτικά τους αποτελέσματα θα είναι εμφανώς μειωμένα και η ηθική βλάβη των μαθητών μας ανυπολόγιστη. Η απόσυρσή τους είναι απόλυτη αναγκαιότητα.

Θέλουμε Θρησκευτικά για Ορθόδοξους μαθητές ομολογιακά, παραδοσιακά και πατερικά. Τέτοια θρησκευτικά δεν μπορούν να γράψουν αυτοί που ζημίωσαν ανεπανόρθωτα τους Ορθόδοξους μαθητές στα τελευταία σχολικά χρόνια και συνεχίζουν να το κάνουν, με τη σιωπηρή συναίνεση της εκκλησιαστικής μας ηγεσίας.

Ιός και γρίπη Ετυμολογία, σημασιολογία, σχόλια

του *Ι.Ν. Ηλιούδη, δ.Φ.*

α) Η συσχέτιση θανατηφόρου ιού και λοιμού (αιτίου και αποτελέσματος) απαντά το πρώτον στην Ιλιάδα (Α48,61). Όμως εκεί ο όρος «ιός» δεν ταυτίζεται σημασιολογικά με τον σημερινό ιατρικό όρο. Στην Α Ραψωδία λοιπόν ο ιερέας του Απόλλωνα Χρύσης, μετά την σκαιά συμπεριφορά και άρνηση του Αγαμέμνονα να του αποδώσει την αγαπημένη κόρη του Χρυσήδα, απευθύνεται παραπονούμενος προς τον Απόλλωνα υπενθυμίζοντας τις προς αυτόν προσφορές και υπηρεσίες του και ζητώντας τη βοήθειά του. Ο θεός κατεβαίνει οργισμένος από τον Όλυμπο και με τα δηλητηριώδη βέλη του (τους «ιούς») σκορπίζει λοιμώδη νόσο και θάνατο στο στρατόπεδο των Αχαιών, σε ζώα και ανθρώπους. Ο Αχιλλέας μετά εννέα ημέρες από την επικράτηση του σφοδρού θανατικού συγκαλεί εκτάκτως τους Αχαιούς και απευθυνόμενος στον Αγαμέμνονα επισημαίνει την κρισιμότητα των στιγμών, δεδομένου ότι όχι μόνο ο πόλεμος εξοντώνει τους Αχαιούς αλλά τώρα πλέον και ο φοβερός λοιμός, εκφράζει δε και σκέψεις για επιστροφή στην πατρίδα. Επί πλέον, σχετικώς με τον λοιμό είναι βέβαιος ότι οφείλεται στο θυμωμένο Απόλλωνα και υποδεικνύει να διερευνηθεί η αιτία για να εξιλεωθεί ο Φοίβος.

Μελετώντας στο Ομηρικό κείμενο ιδιαιτέρως τη φράση «Απόλλων ...ιόν έηκε»(Α48) εκτιμούμε ότι μάλλον διακρίνεται η ετυμολογία της λ. ιός από το ρ. ίημι. Διότι το «έηκε» είναι Αόρ. του ίημι, του οποίου Υποτακτ. ι-ώ, ι-ής κλπ., ενώ η μτχ.ι-

είς, ι-είσα, ι-έν. Άρα, με θέμα το ι και κατάλ. -ός > ιός. Βέβαια η λ. «ιόν» στον στ.Α48 είναι προφανώς σύστοιχο αντικείμενο. Να υπενθυμίσουμε ότι το νεοελληνικό αφήνω εκ του αφήμι(από+ίημι). Στην Αρχαιελλ. Γραμματεία πάντως η λ. ιός απαντά και με άλλες σημασίες, όπως: Δηλητήριο φιδιού, «δρακόντων ιός» (Ευριπίδου, Ιων 1015), «εχθράς εχίδνης ιός» (Σοφοκλ.,Τραχίνιαι 771) αλλά και σκουριά, «ιός χαλκώ και σιδήρω»¹ κλπ.

β) Το όνομα «γρίπη» ως ασθένεια δεν απαντά στο Ιπποκρατικό Corpus και τους λόγιους Έλληνες γιατρούς της Αρχαιότητας και της Βυζαντινής και μεταβυζαντ. περιόδου. Είναι σαφέστατα δημόδης λέξη και οι λόγιοι απέφευγαν να συμπεριλάβουν δημώδεις λέξεις στην ιατρική ορολογία. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υφίστατο δημόδης λαλιά παράλληλα προς τον λόγο των πεπαιδευμένων. Συνεπώς υφίσταται εύλογος προβληματισμός σχετικώς με τον χρόνο εμφάνισης της απλοελληνικής (της σήμερα λεγομένης Κοινής Νεοελληνικής). Και παρατηρείται ότι βαθμιαία ανιχνεύονται δημώδεις λέξεις σε παλαιότερες της Μεσοβυζαντινής περιόδου εποχές, π.χ. ακόμη και στην ΚΔ (Πράξ.28,15) απαντά η κατ'έξοχην δημόδης λέξη «ταβέρνα» -έστω ως τοπωνύμιο «Τρεις Ταβέρναι». Όπως λοιπόν η «ευλογία» είναι μια δημόδης ονομασία της λοιμικής νόσου επινοηθείσα από τον λαό «κατ' ευφημισμόν», όπως μαρτυρείται σε κείμενο του 7^{ου} αιώνα «τα μηνύοντα θάνατον παραπλήσια λοιμικής, τα λεγόμενα μαύρα, οι πολλοί δε καλούσιν αυτά

ευλογίαν»², ούτω πως και η γρίπη φαίνεται ότι είναι δημώδης ονομασία λοιμικής νόσου.

Η λέξη γρίπη κατά το πρόσφατο Ετυμολογικό Λεξικό Μπαμπινιώτη προέρχεται από τη γαλλική *grippe*³, ενώ κατά τον Ανδριώτη η γαλλική *grippe* από τη ρωσική *chrip*⁴. Το γεγονός όμως ότι η γρίπη στη λατινογενή Γαλλική καταγράφηκε από κάποιο Γάλλο λόγιο με δύο *pp* (*grippe*) πιθανό να υπονοεί ότι είναι ομόρριζη με το λατινικό-ρωμαϊκό όνομα *Agrippa*. Στην Ελληνική γραμματεία βέβαια υπήρχαν κύρια ονόματα από ζώα, πτηνά όπως Λέων, Αέτιος, Ιέραξ κλπ, αλλά και το όνομα Γρυπός («Σέλευκος τε και Αντίοχος, όττω Γρυπός επίκλησις... Μετά δε Σέλευκον ο Γρυπός εγένετο βασιλεύς»⁵). Το όνομα *Agrippa* λοιπόν προφανώς προέρχεται από το Γρύψ, γρυπός, γρύπα, ο οποίος γρύπας ήταν στη φαντασία των αρχαίων ένα φοβερό τερατώδες ον στα μέρη της Αιθιοπίας (σημερινής Σαουδικής Αραβίας) και της Ινδίας.

Κατά τον Λουκιανό θεωρείται «γρυψ υπόπερον θηρίον», ενώ άλλοι φαντάζονταν ότι υπερίσχυε των άλλων θηρίων και «(της τίγρεως) αρπάζει τα τέκνα». Παράλληλα για το άλλο μυθολογικό τέρας, τη Σφίγγα πίστευαν ότι είχε «είδος έμπροσθεν μεν λέοντος... γρυπός δε πτέρυγας... και τον μη ισχύοντα λύσαι (τα αινίγματα) κατήσθιε...». Επομένως πιθανολογούμε ότι και η ασθένεια γρίπ(π)η, που η Γαλλική *grippe* < από το ρ. *gripper* (=αρπάζω (ξαφνικά)), προέρχεται από το όνομα (του φοβερού μυθολογικού θηρίου) γρυψ, γρυπός, γρύπα και στην ασθένεια δόθηκε από το λαό αυτό το όνομα «ομοιότητος ένεκα». Αλλά και το γραπώνω της απλοελληνικής, που επίσης σημαίνει «αρπάζω ξαφνικά», μάλλον εκ του αμάρτυρου τύπου *γρυπ-ώνω (με τη σημασία συμπεριφέρομαι ως γρύπ-ας).

¹ Συμεωνίδη Χαράλ. κ.ά. Λεξικό ΑΕΛΛ.Γλώσσας, ΙΤΥΕ Διόφαντος(2013), σ.144, πρβλ. R.Beekes, *Etymol. Dictionary Gr.*, Leiden-Boston 2010, 595, P.Chantraine, *Dict. Etym. de la Langue Gr.*, t.II, Paris 1970, 466, που ανιχνεύουν ρίζες της λ. ιός στη Σανσκριτική και Ινδοευρωπαϊκή.

² Γ.Μπαμπινιώτη, Λεξικό της ΝΕ Γλώσσας Αθήνα 2002, σ.691

³ Γ.Μπαμπινιώτη, Ετυμολ. Λεξικό της ΝΕΛΛ., Αθήνα 2010, σ.323

⁴ Ν.Π.Ανδριώτη, Ετυμολ.Λεξικό της Κοινής ΝΕΛΛ., Θεσσαλονίκη 1988, σ.72

⁵ Lucianus *soph.*, *Syriaca* 361, 363